

Dr. Merve ARBAK

**İŞVERENİN FESİH HAKKININ
TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİYLE
SINIRLANDIRILMASI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR.....	XVII
§ 1. GİRİŞ.....	1
I. Konunun Önemi.....	1
II. Konunun Sınırlandırılması ve İnceleme Yöntemi.....	6

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR

§ 2. TÜRK İŞ HUKUKUNDA FESİH SİSTEMİ	9
I. Genel Olarak.....	9
II. Feshin Tanımı ve Hukuki Niteliği	11
III. Feshin İşletme Hakkı ve Çalışma Hakkı Yönünden İncelenmesi	12
IV. Fesih Bildiriminin Hüküm Doğurma Anı	19
V. Fesih Bildiriminin Şekli.....	21
VI. Fesih Hakkının Çeşitleri	26
1. Süreli Fesih Hakkı.....	27
a. Süreli Fesih Kavramı	27
b. Süreli Feshin Hukuki Dayanağı.....	29

c. Süreli Feshin Kanuni Çerçevesi	30
aa. İş Güvencesine Tabi Olan İşçiler Bakımından	30
bb. İş Güvencesine Tabi Olmayan İşçiler Bakımından	35
2. Haklı Nedenle Fesih Hakkı	42
a. Haklı Nedenle Fesih Kavramı ve Hukuki Niteliği	42
b. Haklı Nedenle Fesih Hakkının Hukuki Dayanağı.....	43
c. Haklı Nedenle Fesih Hakkının Kullanılabileceği Süre ve Tazminat	45
d. Haksız Fesih.....	49
§ 3. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ ÖZERKLİĞİ.....	51
I. Toplu İş Sözleşmesi	51
1. Tanımı	51
2. Hukuki Niteliği	53
3. Toplu İş Sözleşmesi Hakkı	55
4. Toplu İş Sözleşmesinin İşlevleri.....	57
a. İşçiyi Koruma İşlevi.....	57
b. Düzen İşlevi	57
c. Barış İşlevi.....	58
d. Adil Gelir Dağılımı İşlevi	59
II. Toplu İş Sözleşmesi Özerkliği	59
1. Tanımı	59
2. Toplu İş Sözleşmesi Özerkliğinin Sınırları.....	60
§ 4. SINIRLANDIRILMA KAVRAMI.....	66
I. Genel Olarak.....	66
II. Fesih Hakkının Doğrudan ve Dolaylı Olarak Sınırlandırılması.....	68
1. Fesih Hakkına İlişkin Doğrudan Sınırlandırılmalar.....	68
2. Fesih Hakkına İlişkin Dolaylı Sınırlandırılmalar.....	71
III. Feshin Şekline ve Usulüne İlişkin Sınırlandırılmalar	73

1. Feshin Şekline İlişkin Sınırlandırılmalar	73
2. Feshin Usulüne İlişkin Sınırlandırılmalar	74
§ 5. İŞVERENİN FESİH HAKKININ SINIRLANDIRILMASININ SINIRI.....	75
I. Genel Olarak.....	75
II. Feshi İmkânsız Hale Getiren Toplu İş Sözleşmesi Hükümleri.....	77
III. Ölçülülük İlkesi.....	82
IV. Hakkın Kötüye Kullanılması Niteliğinde Olan Sınırlamalar	87
V. Kanunlarda Yer Alan Mutlak Emredici Hükümler	89
1. Genel Olarak.....	89
2. Sendikal Tazminat Miktarına İlişkin Özel Durum.....	91
VI. Ayrımcılık Yasaklarına İlişkin Sınırlamalar.....	95
VII. Sınırın Aşılması Durumunda Toplu İş Sözleşmesi Hükümünün Sonucu.....	101

İKİNCİ BÖLÜM

İŞVERENİN FESİH HAKKININ TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİYLE SINIRLANDIRILMA BİÇİMLERİ

§ 6. GENEL OLARAK.....	103
§ 7. İŞVERENİN SÜRELİ FESİH HAKKININ SINIRLANDIRILMASI.....	108
I. Genel Olarak.....	108
II. İş Güvencesi Hükümlerinin Hukukumuzda Girişi ve Bu Hükümlerin Toplu İş Sözleşmesiyle Düzenlenmesi	111
1. Genel Olarak.....	111
2. İş Güvencesine İlişkin Parasal Hükümlerin Değiştirilmesi Suretiyle Fesih Hakkının Sınırlandırılıp Sınırlandırılmayacağı	117
3. Arabuluculuk Sürecine İlişkin Kayıtlar	132

4. Mutlak Emredici Olmayan Hükümlerin Toplu İş Sözleşmesiyle Değiştirilerek Fesih Hakkının Sınırlandırılması.....	138
a. Genel Olarak.....	138
b. Otuz İşçi Sayısı.....	140
c. Altı Aylık Kıdem	144
d. Belirsiz Süreli İş Sözleşmesiyle Çalışıyor Olmak.....	149
e. Feshin İşveren Tarafından Yapılması	153
f. Geçerli Sebepler	156
aa. İşçiden Kaynaklanan Geçerli Sebepler.....	156
bb. İşletmeden Kaynaklanan Geçerli Sebepler.....	161
cc. Geçerli Fesih Sebeplerinin Toplu İş Sözleşmesi İle Düzenlenmesi.....	162
dd. Sosyal Seçim Ölçütleri	163
g. Belirli Konumdaki İşveren Vekili Olmamak	169
III. Süreli Fesih Hakkının Meşru ve Makul Sebepler Nedeniyle Sınırlandırılması.....	176
IV. İş Güvencesi Hükümlerinin Uygulanması Yoluyla Süreli Fesih Hakkının Sınırlandırılması	178
V. Bildirim Sürelerinin Artırılması.....	181
VI. İhbar Tazminatı Miktarının Artırılması	191
VII. Peşin Ödeme Yoluyla Yapılan Fesihlerde İşçinin Hakları	192
§ 8. İŞVERENİN HAKLI NEDENLE FESİH HAKKININ SINIRLANDIRILMASI.....	194
I. Kanunda Haklı Neden Olarak Düzenlenen Fesih Sebepleri	194
1. Sağlık Sebepleri	196
2. Ahlak ve İyiniyet Kurallarına Uymayan Haller ve Benzerleri.....	198
3. Zorlayıcı Sebepler	203
4. İşçinin Gözaltına Alınması veya Tutuklanması Halinde Devamsızlık	206

II. Kanunda Öngörülen Haklı Nedenle Fesih Sebeplerinin Sınırlandırılması.....	208
1. Genel Olarak.....	208
2. Mutlak Emredici Nitelikte Olanlar	210
3. Mutlak Emredici Nitelikte Olmayanlar	214
4. Koronavirüs Döneminde Uygulanan Fesih Yasağına İlişkin Değerlendirmemiz	217
III. İşçinin Savunmasının Alınması Yönünde Zorunluluk Getirilmesi	219
IV. Toplu İş Sözleşmesiyle Yeni Haklı Nedenlerin Eklenmesi ...	225
V. Haklı Nedenle Feshin Kullanımında Yazılı Geçerlilik Koşulu Kararlaştırılması.....	227
VI. Haklı Nedenle Feshe İlişkin Sebep Belirtilmesi Zorunluluğu Kararlaştırılması.....	229
§ 9. İŞVERENİN FESİH HAKKININ DİSİPLİN KURULUNA BAŞVURMA ZORUNLULUĞU NEDENİYLE SINIRLANDIRILMASI.....	230
I. Disiplin Hukuku	230
1. Disiplin Hukukunun Amacı ve Hukuki Niteliği.....	230
2. Disiplin Hukuku ve Son Çare (Ultima Ratio) İlkesinin İlişkisi.....	233
II. Süreli Fesih Hakkının Disiplin Kurulu Kararına Bağlanması	236
III. Haklı Nedenle Fesih Hakkının Disiplin Kurulu Kararına Bağlanması	239
1. Genel Olarak.....	239
2. Disiplin Kurulu Kararına Uyulmadan Yapılan Fesihlerin Sonucu.....	241
a. Genel Olarak.....	241
b. İş Güvencesine Sahip Olmayan İşçiler Bakımından.....	241
c. İş Güvencesine Sahip Olan İşçiler Bakımından.....	246
3. Disiplin Kurulu Kararının Uygulanması.....	250

§ 10. KIDEM TAZMİNATINA İLİŞKİN KAYITLAR.....	253
I. Genel Olarak.....	253
II. Süreli Fesih Halinde Kıdem Tazminatı.....	255
III. Haklı Fesih Halinde Kıdem Tazminatı.....	258
IV. Kıdem Tazminatında Bir Yıl Çalışmış Olma Koşulu.....	259
V. Kıdem Tazminatına İlişkin Kayıtlarla İşverenin Fesih Hakkının Sınırlandırılması.....	260

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN İŞ
SÖZLEŞMESİYLE İLİŞKİSİ VE
İŞVERENİN FESİH HAKKINA İLİŞKİN
TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDE YER ALAN
SINIRLAMALARA UYULMAMASININ
SONUÇLARI

§ 11. İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNE İLİŞKİN	
TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ HÜKÜMLERİNİN NİTELİĞİ... 267	
I. Genel Olarak.....	267
II. Toplu İş Sözleşmesi Hükümlerinin İş Sözleşmesi Üzerindeki Normatif Etkisinin Anlamı.....	268
1. Genel Olarak.....	268
2. Doğrudan Doğruya Etki.....	269
3. Emredici Etki.....	271
a. Genel Olarak.....	271
b. Emredici Etkinin Tarafların Anlaşması Yoluyla Ortadan Kaldırılmaması	275
c. Emredici Etkinin İşçi Lehine Hüküm Nedeniyle Ortadan Kalkması.....	276
III. Toplu İş Sözleşmesi Hükümlerinin İş Sözleşmelerini Etkileme Koşulları ve Toplu İş Sözleşmesinde Yer Alan Normatif Hükümleri Düzenleme Serbestisi.....	283

1. Genel Olarak.....	283
2. İş Sözleşmesinin Toplu İş Sözleşmesinin Yer Bakımından Kapsamı İçinde Olması.....	283
3. İş Sözleşmesinin Toplu İş Sözleşmesinin Zaman Bakımından Kapsamı İçinde Olması.....	286
a. Genel Olarak.....	286
b. Art Etki Açısından Toplu İş Sözleşmesi Hükümleri	288
c. Art Etkinin Etkili Olacağı Süre.....	293
d. Eski ve Yeni Toplu İş Sözleşmesi İlişkisi	294
4. İş Sözleşmesinin Toplu İş Sözleşmesinin Kişi Bakımından Kapsamı İçinde Olması.....	297
5. Toplu İş Sözleşmelerinin Konu Bakımından Sınırları....	304
IV. Aynı Anda Birden Fazla Toplu İş Sözleşmesi Yapılamaması	308
§ 12. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEKİ NORMATİF HÜKÜMLERİN ETKİSİNİN BAŞLANGICI VE SONU	310
I. Toplu İş Sözleşmesi Hükümlerinin Uygulanmasının Başlangıcı.....	310
1. Sözleşmenin İmza Tarihinde Yürürlüğe Girmesi.....	310
2. Sözleşmenin İmza Tarihinden Sonra Yürürlüğe Girmesi.....	311
3. Sözleşmenin İmza Tarihinden Önce Yürürlüğe Girmesi (Toplu İş Sözleşmesinin Önceye Etkisi).....	313
II. Toplu İş Sözleşmesi Hükümlerinin Uygulanmasının Sona Ermesi.....	317
§ 13. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDE DÜZENLENEN FESHE İLİŞKİN SINIRLAMALARA UYULMAMASININ SONUÇLARI	320
I. Sözleşmede Yaptırımın Öngörülmemiş Olması	320
II. Sözleşmede Cezai Şartın Öngörülmesi.....	325
1. Genel Olarak.....	325
2. İş Güvencesi Hükümlerine Tabi Olan İş İlişkiler Bakımından.....	331

3. İş Güvencesi Hükümlerine Tabi Olmayan İş İlişkileri Bakımından.....	335
4. Belirli Süreli İş Sözleşmelerinde Belirlenen Cezai Şart..	343
5. Cezai Şartın İndirimi.....	349
III. Sözleşmede İşe İadenin Öngörülmesi	352
§ 14. SONUÇ	357
KAYNAKÇA	365